

PÖYTÄKIRJA

Kansalliset kirjastoverkkopalvelut

Neuvottelu Kansalliskirjaston ja AMKIT-konsortion uudesta yhteistyömenettelystä toimialan laajennuksen jälkeen

Aika: 16.10.2006 klo 14.00-16.00

Paikka: Teollisuuskatu 23, 4. kerros, Kristiina Hormia-Poutasen huone

Läsnä:

Ulla Ohvo, AMKIT-konsortio

Iris Tahvanainen, AMKIT-konsortio

Katri Vänntinen, AMKIT-konsortio

Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto

Annu Jauhiainen, Kansalliskirjasto

Jaana Koivisto-Nieminen, Kansalliskirjasto (kokouksen sihteeri)

1. AMKIT-konsortion edustajat esittelivät liitteenä 1 olevaa muistiota, jossa esitetään kysymyksiä Kansalliskirjastolle ja ehdotetaan uusia käytäntöjä Kansalliskirjaston ja AMKIT-konsortion välisessä yhteistyössä. Todettiin, että kaikkiin kysymyksiin ei vielä tässä kokouksessa ole mahdollista antaa vastausta tai sopia kaikista käytännöistä, varsinkin kun muistioon ei ollut mahdollista tutustua etukäteen. Kansalliskirjaston edustajat toivat ilmi tyytyväisyytensä siitä, että AMKIT-konsortio antaa palautetta ja ehdotuksia uusista käytännöistä. Ehdotukset tullaan ottamaan huomioon toiminnan suunnittelussa, ja ne otetaan jatkossa esille myös muiden kirjastosektoreiden neuvostojen edustajien kanssa.
2. Keskusteltiin ensin muistion kohdasta 3 (Ehdotus yhteistyömenettelyksi).
(Muistion kohta 3.1. Kirjastoverkkopalveluiden eritelty talousarvio AMKIT-konsortiolle nähtäväksi)
Kansalliskirjasto ehdotti, että erittelyn tarkkuusaste olisi sama kuin FinELib-konsortion talousarviossa. Pöytäkirjan kohdassa 3 käydään läpi 2007 talousarvion kohtia tarkemmin.

AMKIT-konsortio haluaa esittää aineistorahan korotusta vuosille 2008 ja 2009. Todettiin, että laskelmien on oltava valmiina jo tammikuussa, jotta ne ehtivät tulosneuvotteluun. Sovittiin, että tehdään esitys valmiiksi 24.11. kokouksessa (ks. pöytäkirjan kohta 4).

(Muistion kohta 3.2. Talouden seurantaraportit neljännesvuosittain)
Kansalliskirjasto ehdotti, että otetaan asia esille kirjastoverkkopalveluiden kehittämiskokouksessa, jossa ovat edustettuina kaikki kirjastosektorit. FinELib-konsortion ohjausryhmä on päättänyt talouden seurantaraporttien antamiseen kahdesti vuodessa. Käytännössä on mahdollista tehdä raportteja kuinka usein tahansa, mutta täytyy miettiä teettääkö se vain lisää työtä ja olisiko tässäkin tapauksessa 2 kertaa vuodessa riittävä raportointitiheys. Liitteessä 2 on esimerkki Kansalliskirjaston FinELib-konsortion ohjausryhmälle antamasta talousraportista tammikuu – huhtikuu 2005. Lisäksi FinELibin verkkosivuilta <http://www.lib.helsinki.fi/finelib/> löytyvät FinELibin raportit otsikon "Katsaukset" alta (esim. Katsaus vuoden 2005 toimintaan). Näitä raportteja voitaisiin pitää lähtökohdana sille, millä tarkkuudella kaikkien kirjastoverkkopalveluiden toiminnasta raportoidaan.

(Muistion kohta 3.3. AMKIT-konsortion ja Kansalliskirjaston yhteistyöneuvottelut kaksi kertaa vuodessa)
Kansalliskirjasto ehdotti, että tällaisia neuvotteluja pidettäisiin tarvittaessa, ja sovittiinkin jo seuraavan neuvottelun ajankohta (ks. pöytäkirjan kohta 4). Jos kaikkien

kirjastosektoreiden kanssa pidetään säännöllisesti neuvotteluja erikseen, siitä voi tulla raskas menettelytapa. Kansalliskirjasto ehdotti, että otetaan asia esille Kirjastoverkkopalveluiden kehittämiskokouksessa. Voisi esimerkiksi muuttaa nykyisiä kirjastoverkkopalveluiden kehittämiskokouksia ja tulosneuvottelujen valmistelukokouksia enemmän ohjausryhmä-työskentelyn kaltaisiksi.

(Muistion kohta 3.4. Kirjastoverkkopalveluihin nimetty amk-yhteyshenkilö tai yhteyshenkilöt)

Keskusteltiin siitä, mikä olisi kirjastoille ja AMKIT-konsortiolle suositeltava tapa kirjastoverkkopalveluihin liittyvien asioiden selville saamiseksi, eli kehen kirjastojen henkilökunnan kannattaa ottaa yhteyttä missäkin asiassa. FinELib aineistohankintaa koskevissa kysymyksissä on ollut kaksi käytäntöä, jotka molemmat ovat edelleen käyttökelpoisia. Voi joko ottaa yhteyttä aineistovastuuhenkilöön tai amk-yhteyshenkilöön. Jos ei ole varma kuka hoitaa asiaa, on mahdollista käyttää palveluosoitteita. FinELibin www-sivulla on palveluosoite finelib@helsinki.fi, johon tulevat viestit menevät kaikille lisensointia hoitaville henkilöille.

Taloussuunnittelua koskevista asioista voi kysyä FinELibin tai koko Kansalliskirjaston/Kirjastoverkkopalveluiden taloussuunnittelijalta. Laskuja koskevat kysymykset voi ohjata taloussihteerille. Myös aineistohankinnan yhteyshenkilöihin voi ottaa yhteyttä tai käyttää palveluosoitetta. AMKIT-konsortion edustajat esittivät yhtenä vaihtoehtona, että olisi yhdyshenkilö, joka selvittäisi asian ja kertoisi kysyjälle vastauksen. Kansalliskirjasto ehdottaa sen sijaan, että kysymyksen saanut henkilö selvittää asian mahdollisimman pitkälle ja kertoo sitten vastauksen kysyjälle ellei tämä itse mieluummin asioi suoraan sen henkilön kanssa, joka kulloinkin tietää parhaiten asiasta. Sovittiin, että asia otetaan esille Kirjastoverkkopalvelut-tiimissä ja että Kansalliskirjaston sisällä kehitetään asiakasviestintää ja siihen liittyviä käytäntöjä.

KITT:n osalta todettiin, että Markku Laitisen apuna on ollut Heidi Antila, joka on auttanut tietokannan tietojen keräyksessä ja korjauksessa tuntityönä. Jatkossakin Kansalliskirjasto käyttää opiskelijoiden apua, mutta KITT:iin ollaan suunnittelemassa myös lisäresursseja (ks. pöytäkirjan kohta 3).

Kirjastoverkkopalveluiden palveluosoitteet on lueteltu alla, ja kaikissa muissa paitsi FinELib aineistohankinnassa toivotaan käytettävän ensisijaisesti palveluosoitteita suorien sähköpostiosoitteiden sijasta:

linna-posti@helsinki.fi (Linnea-yhteistietokannat)
fennica-posti@helsinki.fi (Fennica-tietokanta)
viola-posti@helsinki.fi (Viola-tietokanta)
vesa-posti@helsinki.fi (asiasanastot)
nelli-toimisto@helsinki.fi (Nelli-toimisto)
doria-oa@helsinki.fi (Doria ja open access)
kk-kvp-palvelut@helsinki.fi (Kirjastoverkkopalveluiden koordinointi)

AMKIT-konsortion edustajat kertoivat, että ammattikorkeakoulukirjastoja koskevissa asioissa voi olla yhteydessä puheenjohtajistoon. Kansalliskirjasto esitti toivomuksensa, että voisi osallistua AMKIT-konsortion järjestämiin tapahtumiin.

3. Käytiin läpi muistion kohdissa 1 ja 2 esitettyjä kysymyksiä.

Vuoden 2007 opetusministeriölle menneessä talousarviossa on seuraava erittely:

Tietokannat 121 000
Voyager 70 000

FinELib 599 500
Nelli-portaali 184 500
Toimialapalvelut 101 000

(Muistion kohta 1.1 määrärahan yksityiskohtaisempi käyttösuunnitelma)
Tietokannat: Annu Jauhiainen lupasi tehdä tarkemman laskelman Linda-yhteistyön kustannuksista. AMKIT-konsortion edustajat ehdottivat, että amk-kirjastojen tulo Lindaan voitaisiin hankkeistaa, koska eri määrä työtä tarvitaan toiminnan alussa kuin sen vakiinnuttua. Suunnittelutyölle on syytä jättää väljyyttä budjettiin.

Voyager: Voyageriin kohdistettu summa 70 000 sisältää myös tilakustannuksia, etätyöstä aiheutuvia kustannuksia, mikrotukea, jne. eli ei pelkästään henkilöstökuluja. Tästä summasta maksetaan kansalliskirjaston palkkistoilla olevan amk-suunnittelijan kulujen lisäksi myös Katri Vänntisen työhuone- sekä muut kustannukset.

(Muistion kohta 2.1 FinELib) Overhead jää pois, kun Kansalliskirjastolle tulee budjettiin oma momentti.

Kristiina Hormia-Poutanen kertoi, että tämän vuoden määrärahat on käytetty eikä laskuja ole enää tulossa. Nelliin myönnettyä rahaa ei voi siirtää aineistomäärärahoihin vaan se käytetään palvelujen kehittämiseen AMKIT-kirjastoille. Kansalliskirjastolla on vastuu palvelujen kehittämisestä ja se tekee päätökset määrärahojen tarkasta kohdennuksesta.

(Muistion kohta 2.2) AMKIT-konsortioilla ei ole tällä hetkellä määrärahaa KITT-tukeen.

(Muistion kohta 2.3) Toimialapalveluun (kirjastoverkkopalveluiden koordinointi) sisältyy lähinnä henkilöstökustannuksia: 1 johtaja, 1 suunnittelija, 1 viestintäsihteeri sekä osa taloussuunnittelijan kustannuksista.

On mahdollista, että palkataan kolmeksi vuodeksi suunnittelija, joka osallistuisi KITT-tietokannan kehittämiseen ensin AMKIT-konsortion tarpeiden mukaan ja myöhemmin myös erikoiskirjastojen tarpeet huomioon ottaen.

Nyt alkavalle kolmivuotiskaudelle ei kannata enää esittää AMKIT-konsortion yhteistyösihteerin palkkaamista, mutta seuraavalle kolmivuotiskaudelle 2010-12 voisi esittää, että Kansalliskirjasto hoitaisi palkkauksen. Jo syksyllä 2008 tulisi pitää aiheesta kokous, jotta esitys lähtisi ajoissa.

(Muistion kohta 2.4 Uudet yhteiset hankkeet) Kristiina Hormia-Poutanen kertoi, että tietokantojen kansalaiskäytöstä on annettu OPM:lle esitys, jossa kansalaiskäyttö kytketään laiteympäristön kehittämishankkeeseen.

Kansalliskirjaston antama tuki OA-julkaisemisen hankkeissa liittyy järjestelmätukeen. Sovittiin, että otetaan tämä asia tarkemmin esille marraskuun kokouksessa (ks. pöytäkirjan kohta 4).

Kansalliskirjastossa on tehty virkatyönä kirjastojärjestelmän vaatimuslistaa, jonka avulla arvioidaan, riittääkö Voyager jatkossa vai täytyykö hankkia uusi järjestelmä. Todettiin, että olisi syytä aloittaa jo nyt hankkeen suunnittelu uuden järjestelmän hankkimiseksi, niin että voidaan saada siihen rahoitus OPM:ltä. Hankkeen voisi nimetä kirjastojen tietojärjestelmähankeeksi, ja siihen sisältyisi muutakin, kuin perinteiset kirjastojärjestelmän osiot. Sovittiin, että keskustellaan asiasta lisää marraskuun kokouksessa (ks. pöytäkirjan kohta 4).

(Muistion kohta 2.5 Linda-yhteistyö) Keskusteltiin UC-käyttömaksusta ja todettiin, että Linnea-konsortio on katsonut oikeudenmukaiseksi, että Lindaan liittyvät kirjastot

maksavat UC-lisenssistä takautuvasti käyttömaksun muodossa. Käyttömaksuista saadut rahat on käytetty laitteistojen laajentamiseen eli kaikkien konsortion jäsenten hyväksi.

Haku- ja kopiointiluettelointikäyttö tulee olemaan myös AMKIT-konsortion jäsenille tiedontuottajina maksutonta.

4. Seuraava kokous

Sovittiin, että pidetään seuraava AMKIT-konsortion ja Kansalliskirjaston yhteistyöneuvottelu jo 24.11. klo 10-12 (Kansalliskirjasto, unioninkatu 36, ryhmätyöhuone). Aiheina ovat:

- vuoden 2008 valmistelu (aineistomääräraha AMKIT-konsortiolle, AMKIT-konsortio valmistelee)
- kirjastojen tietojärjestelmähanke: suunnitellaan käytäntö OPM:ään päin
- Kansalliskirjaston rooli OA:n tukemisessa (Kansalliskirjasto valmistelee)
- Linda-yhteistyö ja hankkeistaminen (Kansalliskirjasto valmistelee)

Liite 1

AMKIT-konsortio
Ulla Ohvo, Iris Tahvanainen, Katri Vanttinen

MUISTIO
16.10.2006

KANSALLISKIRJASTO JA AMKIT-SEKTORI: NEUVOTTELU UUDESTA YHTEISTYÖMENETTELYSTÄ TOIMIALAN LAAJENNUKSEN JÄLKEEN

Tavoitteena luoda menettely, jolla Kansalliskirjaston ja ammattikorkeakoulukirjastojen yhteistyön tavoitteita, sisältöä ja kustannuksia suunnitellaan, seurataan ja arvioidaan

1 Taustaa

Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelujen rahoitus 2007 (amk-sektori):

Tietokannat	121 000
Voyager	70 000
FinELib	599 500
Nelli-portaali	184 500
Toimialapalv.	101 000
Yht.	1 076 000

Rahoituskysymyksiä, joihin toivotaan yhteistyömenettelyn luomista:

- määrärahan yksityiskohtaisempi käyttösuunnitelma
- htv:n vuosikustannus (maksullisena palveluna oli 70 000)
- määrärahan käytön ja saavutettujen tulosten seuranta ja arviointi
- mahdollisen vuosittaisen ylijäämän käyttökohteista sopiminen
- uusien yhteistyöhankkeiden (lisä)rahoitus tai määrärahan kohdentamisen tarkennukset

2 Eri toimintoihin liittyviä tarkennettuja kysymyksiä

FinELib ja Nelli

- aineistomääräraha 2006: käytön tilanne, siirtomääräraha vuodelle 2007?
- aineistomääräraha 2007, kohdennusesitys AMKIT-konsortiolta (nykyinen käytäntö)
- Nelli: 2006 määrärahan käytön tilanne, 2007 käyttökohteista sopiminen?

KITT-tilastointi

- mihin alakohtaan KITT-tuki sisältyy?

Toimialapalvelut

- toivotaan tarkempi sisältö- ja talousarvioerittely
- olisiko mahdollista sisällyttää toimialapalveluihin amk-yhteistyösihteeri (esim. KITT-tilastoinnin tukihenkilöksi)?

Uudet yhteiset hankkeet:

- kirjastojärjestelmien laiteympäristön kehittäminen (HY:n hanke-esitys käsiteltävänä opm:ssä, muu rahoitus?)
- OA-julkaisemisen edistäminen (SeAMK:n kansallinen hanke-esitys käsiteltävänä opm:ssä, KK:n palvelu- ja tukimahdollisuudet hankkeeseen liittyen)
- kirjastojärjestelmäselvitys (AMKIT-konsortio esitti opm:lle alustavasti syksyllä 2005 keskitettyä rahoitusta ja selvityksen tekemistä yhteistyössä KK:n kanssa tavoitekaudella 2007-2009)

LINDA-yhteistyö (ehdotus Linnea2-konsortiolta ja KK:lta lokakuussa 2006):

UC-käyttömaksu ja UC-lisenssin tukimaksu: osuus UC-lisenssin tukimaksusta on ok, mutta käyttömaksu herättää kysymyksiä (vrt. kirjaston käyttömaksu tai valtion rakentamien moottoriteiden käyttömaksu... tai paremminkin sen puute)

Haku- ja kopiointiluetteloitinkäyttö: "Vanhoille" Linda-tiedontuottajille haku- ja kopioluetteloitinkäyttö on ollut maksutonta, onko sama periaate huomioitu amk:ille tehdyssä esityksessä?

Mitä tapahtuu kirjastojen hakukäyttömaksuille, kun yhteisluettelot avataan kansalaisille maksuttomaan hakukäyttöön?

Laitteistomaksut: nykyisissä Linnea-tietokantamaksuissa lienee mukana laitteiston tuki- ja ylläpitomaksua? (Vai onko Linnea2-konsortio tähän asti kustantanut KK:n myymiä tietokantalisenssejä?)

Henkilöresurssit: mikä on ehdotettujen Linnea-suunnittelijan ja tietokantahuoltajan resurssin suuruus (htv)?

3 Ehdotus yhteistyömenettelyksi

1. Kirjastoverkkopalvelujen eritelty talousarvio AMKIT-konsortiolle tiedoksi
2. Talouden seurantaraportit neljännesvuosittain AMKIT-konsortiolle
3. AMKIT-konsortion ja Kansalliskirjaston yhteistyöneuvottelut kaksi kertaa vuodessa
 - yhteistyön seuranta ja suunnittelu
 - uusista hankkeista ja niiden rahoitustarpeesta sopiminen (ennen KK:n tulosneuvotteluja)
 - AMKIT-konsortion edustajina pj, vpj ja kehittämisspäällikkö
 - KK nimeää omat edustajansa
4. Kirjastoverkkopalveluihin nimetty amk-yhteyshenkilö tai -yhteyshenkilöt
 - keneltä kysytään, jos tarvitaan tarkennuksia tai lisätietoja eri hankkeisiin liittyen?
 - hankekohtaiset yhteyshenkilöt tai yksi yhteyshenkilö?